

دانشگاه تهران

دانشکده دامپزشکی

سال تحصیلی ۴۹-۱۳۴۸

شماره پایان نامه ۸۱۸

پایان نامه

برای دریافت دکترای دامپزشکی از دانشگاه تهران

موضوع

درمان جراحی ضایعات انتهایی پستان

در گاو

نگارش - موسی ملک محمدی

متولد - ۱۳۲۴ - قروه کردستان

هئیت داوران

+++++

راهنما و رئیس هئیت داوران

آقای دکتر پرویز حکمتی دانشیار دانشکده دامپزشکی

داور

آقای دکتر عطاءالمزندار اشار استاد

داور

آقای دکتر اصغر ایلخانی دانشیار

از سبب دانی شود کم حیـرتت

تقدیم به :

— والدین عزیز و فداکارم که روشنی بخش راههای
زندگیم بوده و تا سرحد امکان در راه سعادت من
کوشیده اند .

تقدیم به :

— استادان محترم .

— جناب آقای دکتر پرویز حکمتی دانشیار محترم که با

قبول این پایان نامه و راهنمایی های لازم مفتخرم —

فرموده اند .

— جناب آقای دکتر عطاء اله زند افشار استاد محترم

که افتخار شاگردی ایشان را داشته ام .

— جناب آقای دکتر اصغر ایلخانی دانشیار محترم

که از کمک و مساعدت های ایشان بهره مند بوده ام .

فهرست مندرجات

+++++

صفحه	عنوان
+++++	+++++
۱	مقدمه بخش اول و
۴	۱- تاریخچه ویزسی مقالات مربوط به جراحات انتهای پستان
۸	۲- مختصری راجع به دامهای مورد عمل و روش کار
۱۲	۳- کلیاتی راجع به جنین شناسی و ساختمان تشریحی پستان
۳۲	۴- کلیاتی درباره رشد و نمو پستان و احتیاجات ارمونی برای رشد آن
۴۲	۵- کلیاتی راجع به فیزیولوژی و احتیاجات ارمونی برای دوره شیرواری
۴۸	۶- مداومت و یاباقی ماندن دوره شیرواری
۴۹	۷- رنگ نمودن پستان یادفع شیر
۵۲	بخش دوم - ترمیم جراحات نوك پستان
۵۲	۱- طبقه بندی پارگیها و زخمهای نوك پستان
۵۲	۲- اتیولوژی زخمهای نوك پستان
۵۴	۳- اشکال مختلف جراحات نوك پستان از نظر کلینیکی
۵۶	۴- اقدامات قبل از عمل
	الف- استریل کردن وسایل - ب- مقید کردن دام - ج- طرز تولید

بیحسی . د- آماده کردن نوك پستان برای عمل

۶۲ ه- معالجه جراحات نوك پستان و روشهای مختلف بخیمپارگیها

الف - پارگیهای سطحی - ۳- له شدگی نوك پستان

ج- زخمهای سوراخ شده د- فیستولها

۷۵ ۶- وسایل مورد نیاز

۷۶ ۷- روشهای مختلف بخیمپه

الف - روش گوتی ب- روش تیلمن ج- روش فورسل یا تشکی

عمودی د- روش تشکی سرتاسری درد و لایه عمقی و سطحی ه- روش استیر

۸۸ ۸- نکات لازم در ضمن عمل

۸۹ ۹- پانسمان زخم

۹۰ ۱۰- برداشت بخیمپه ها

بخش سوم :

۹۱ ۱- بریدن نوك پستان آسیب دیده

۹۴ ۲- سرپستانهای اضافی و برداشت آنها

۹۶ ۳- قطع تومورهای نوك پستان

صفحه	منوان
+++++	+++++
۹۹	۴- وجود غشاء در ناحیه نوک پستان و درمان آن
۱۰۲	۵- سایر ضایعات خارجی سرپستان
	الف- تومورها ب- کوربودن مجرا ج- سیلان شیر
	د- جراحات اختصاصی سرپستان
	بخش چهارم
۱۰۷	۱- مواظبت‌های پس از عمل
۱۰۹	۲- موارد حاصله بعد از عمل
۱۱۰	۳- نتیجه
۱۱۶	۴- مشاهدات
۱۲۴	۵- منابع مورد استفاده

جراحی ترمیمی زخمهای نوک پستان

+++++

مقدمه

از بدو ورودم بدانسکده دامپزشکی نسبت باعمال جراحی علاقه مفراطی داشتم و هر روز که میگذشت با اشتیاق فراوان سعی میکردم مطالب جدیدی با راهنمایی و کمک استادان محترم فراگیرم. روی این اصل در شهریورماه ۴۸-۴۷ مصمم شدم پایان نامه خود را راجع باعمال جراحی انتخابنمایم خوشبختانه با موافقت و راهنمایی آقای دکتر حکمتی رساله ای تحت عنوان درمان جراحی زخمهای نوک پستان انتخاب شد، و از همان تاریخ مطالعه بالینی در اینمورد روی تعدادی از بیماران در درمانگاه دامهای بزرگ دانشکده دامپزشکی آغاز گردید.

غد پستانی و پستانکها بعلمت موقعیت تشریحی و محل قرارگرفتن خود پیوسته در معرض عوامل مختلف محیطی از جمله ضربه و ضغطه قرار دارند.

در نتیجه بسهولت دچار پارگی و زخم و جراحات دیگر میشوند.

اینگونه جراحات وارده در صورتیکه بلافاصله تحت درمان جراحی قرارنگیرند ممکن است سبب تورم پستان و از بین رفتن آن بشوند.

در خلال سالهای گذشته و مخصوصا سالهای اخیر اهمیت و ارزش اقتصادی درمان

جراحی لسزیونهای نوک پستان در گاوهای شیری هم برای دامپزشکان وهم برای دامپروران مسلم و آشکار شده است لذا برای اینکه عمل و فونکسیون نوک پستان — مجروح بحالت اولیه برگردد .

و همچنین برای اینکه از آزردهی پستان در موقع عمل شیردوشی مانعت شده واز — عفونت کارتیه ها جلوگیری بعمل آید معالجه جراحی جراحات نوک پستان لازم و ضرورست با توجه باینکه بافت غده پستان در گاوهای شیرده مقاومتش در برابر — عفونت فوق العاده ناچیز میباشد پس در موقع عمل برای اینکه قسمت های سالم با خطر آلودگی مواجه نشده و سبب تورم و چرکی پستان نشود توصیه میشود که حتی الامکان — باید سعی کرد هنگام عمل حتی المقدور استریل کار کرده و از آلودگی بیشتر زخم — جلوگیری کرد .

ورم پستانهاییکه موجب از بین رفتن يك کارتیه وحتی موجب بخطر انداختن زندگی گاو میشوند اغلب بوسیله عفونتهایی است که در اثر عدم رعایت اصول تکنیک ضد عفونی بوجود میآید .

استفاده از تکنیکهای اصلاح شده و جدید در ترمیم جراحات پستانکها و مراعات اصول صحیح بعد از عمل در راس عوامل کمک کنند در بهبودی و التیام زخم و موفقیت جراح — بشمار میرود .

امروزه با افزایش حیوانات شیری بهدایش جراحات نوک پستان نیز بیشتر شده و تقاضا برای درمان زخمها بیش از پیش بالا رفته است .

در این رساله تکنیکهای مختلف ترمیم کننده جراحات پستان که امروزه با موفقیت شایانی توسط عده زیادی از جراحان و دامپزشکان گاراآموده ابداع شده است شرح داده میشود .

بطور کلی پستان درگاه و چشمه ترشح کننده شیر و منبع عظیم پروتئین حیوانی بشمار میآید از همان زمانی که انسان ماده کامل و دوست داشتنی یعنی شیر را یافت تمام کوششهای خود را متوجه افزایش چنین محصول با ارزش و متوجه محافظت این غده مترشح کننده و ترمیم جراحات وارده آن ساخت . در حال حاضر حمایت از پستان این عضو با ارزش بیشتر از سابق مورد توجه قرار گرفته است و روشهای مختلف جهت ترمیم جراحات پستان که توسط عده ای از متخصصین فسن متداول شده که در این رساله بتفصیل بشرح آن میپردازیم

امید است این پایان نامه که نتیجه مطالعه و زحمات اینجانب میباشد مورد قبول همیت داوران قرار گیرد و نواقص آن بزیور عفو نادیده گرفته شود .

بخش اول

۱- تاریخچه و بررسی مقالات مربوط به جراحات انتهای پستان: از سالها

پیش بموازات پیشرفتها و تجربیاتی که در علوم مختلف بوجود آمده علم جراحی و در دامپزشکی نیز از حالت رکود خارج و در نتیجه فعالیت و دقت جراحان کار آزموده روز بروز بسوی تکامل جلوتر رفته و تکنیکهای موثر و کامل و جدید تری ارجح تر بر روشهای گذشته پیشنهاد گردیده است .

در مورد جراحات بوجود آمده در نوك پستان و چگونگی درمان جراحی

آنها مقالات متعددی بوسیله متخصصین فن نگاشته شده که ذیلا فقط بذکر عنوان آنها اکتفا میشود .

میریلات Merillat در سال ۱۹۱۶ مقاله ای تحت عنوان گرفتگی نوك

پستان توسط نسج فیروز و فراست Frost در سال ۱۹۲۲ نوشته ای در

مورد جراحی بیماریهای پستان ویلاد Blood در سال ۱۹۲۷ مقاله ای -

ارزنده تحت عنوان شرایط جراحی پستان در گاو انتشار داده است .

لانگ و Lange و فرد Fred در سال ۱۹۳۵ در مقاله ای تحت عنوان -

جراحی سر پستانکها در گاوهای شیری چنین مینویسند .

رنجش آورترین عارضه در مجرای نوك پستان تنگی مجراست که غالباً بدنبال آژرد گیها و

وعفونت بوجود میآید وحتمالا زم است عمل شود .

Fred میگوید با استفاده از نیترا ت نقره میشود زگیلهای موجود در نوک پستان را از بین برد . بعلاوه متذکر میشود موقعیکه یکسی از کارتیه ها از ماده پنیری وسخت ویا از آتسه های چرکی پر شده و در مان جراحی موثرواقع نشود بهترین راه معالجه بریدن نوک پستان میباشد که موجب خشکی و آتروفی کارتیه مزبور خواهد شد .

Fost و همکارانش در سال ۱۹۴۱ در مقاله ای تحت عنوان آناتومی جراحی نوک پستان در گا و چنین میتویسد .

آستری که داخل کانال نوک پستان را پوشانید از یکسری چینهای طولی و عرضی مرکب شده که بر روی یک لایه از بافت پیوندی ظریف قرار گرفته اند . این آستر خیلی حساس است و در چار زخم و عفونت میشود بنابراین در اعمال جراحی مربوط بنوک پستان باید حتی الامکان سعی کرد که عمل در تحت شرایط آسپسی کامل انجام گیرد .

مکالیف Mcauliff و جانسون Johnson در سال ۱۹۴۶ در نوشته ای تحت عنوان جراحی نوک پستان برای درمان زخمهای نوک پستان در وروش زیر را پیشنهاد کرده اند :

اول — فقط لبه های خارجی زخم را بوسیله گیره های فلزی بهم متصل کنند .

دوم - نخست لبه های داخلی آنگاه لبه های خارجی را با کاتکت بخیه
 بزنند . این افراد در مورد اتیولوژی ضایعات نوک پستان شرح مبسوطی ارائه داده
 به علاوه چند مورد از گرفتگی و فیستول وله شدگی نوک پستان را که بوسیله درمان
 جراحی موفق به بهبودی آنها شده اند گزارش کرده اند .

حال Hall در سال ۱۹۴۷ راجع به زخمهای ایجاد شده بوسیله سیم
 خاردار و سایر اشیا برنده و روش درمان و بخیه آنها و در مورد فیستولها و گرفتگی
 پستان بوسیله غشاء مسدود کنند ه مطالبی چند نوشته است .

فورستین Feurestein اولین شخصی بود که با بکاربردن لوله های پلاستیکی
 از جنس پلی اتیلن در درمان جراحی انتهای پستان نتیجه مثبت گرفت آنگاه کار او
 بوسیله جراحان دیگر از قبیل دروی DREWY و گوتی و رومل Romml^e
 و دیگران دنبال شد . مرکت Merkt و اکنتل Achnelt در
 سال ۱۹۵۶ با استفاده از بخیه گوتی که بعدا توضیح داده خواهد شد و با بکاربردن
 کانول پلی اتیلن در ۹۴ درصد از نمونه های خود نتیجه مثبت گرفته اند .
 افراد مذکور در روی ۲۰۳ راس گاو عمل جراحی انجام داده و باین نتیجه رسیده اند
 که در اکثر موارد کانول پلی اتیلن از آماس جلوگیری میکند .

لیروین Irwin در سال ۱۹۵۷ تحت عنوان جراحی ترمیمی غیرطبیعی های

مادرزادی پستان در تلیسه ها مقاله ای انتشار داده و راجع به فیستولهای انتهای
 پستان و روش درمان جراحی آنها بر اساس مشاهدات درمانگاهی مطالبی نوشته است
 گوتسی Goety در سال ۱۹۵۹ و دروی Drewry در -
 سال ۱۹۶۱ مطالبی چند در مورد روشهای مختلف بخیه برای زخمهای کهنه در -
 انتهای پستان و Kowalozyk در سال ۱۹۶۳ تحت عنوان مشاهده اتی در
 روی زخمهای سوراخ شده بداخل کانال نوك پستان و درمان جراحی آنها با استفاده
 از بخیه بروش گوتی و بکاربردن کانول پلی اتیلن مقاله ای ارزنده برشته تحریر و آورده
 است.

۲- مختصری راجع به دامهای مورد عمل و روش کار

+++++

درحدود ۲۰ نمونه از گاوهاییکه جهت ترمیم زخمهای نوک پستان مورد

عمل جراحی قرار گرفته اند بیشتر دامهای عصبی ، شیروار و مخصوصا با پستانهای بزرگ و آویخته و در سنین بیشتر از ۳ سال بوده اند .

چگونگی بوجود آمدن ضایعات مزبور بیشتر بععلل زیر بوده است :

بریدن گاوها بر روی یکدیگر - عبور از سیم خاردار و پرش بوسیله اجسام برنده زیر دست و پاماندن سر پستان در موقع بلند شدن دام ، گازگرفتگی بوسیله سگ بالاخره جراحات وارده در هنگام سوار و پیاده کردن گاو از وسیله نقلیه .

اینجانب نمونه ای در روم شهریور ماه ۴۹ - ۴۸ در کلینیک شهرستان رشت دیدم صاحب دام علت بریدگی را چنین بیان داشت .

امروز صبح هنگامیکه گاوگراها طبق معمول میخواستند گاوها را برای دوشش -
محل
بطرف شیردوشی هدایت نمایند یکی از گاوهای شرور پس از عبور از سیم خاردار اطراف گاو داری در سر پستان گارتیه راست عقبی خود بشدت دچار پارگی گردید .

برش در جهت عرضی اما بکانال سر پستان آسیبی نرسیده بود . اگر چه برای ترمیم زخم بخیه احتیاج بود متاسفانه بععللی چند مسئول کلینیک از درمان جراحی آن

خود داری فقط بهانسمان زخم اکتفا نمود .

نمونه دیگری که در ۲۹ خرداد ماه ۴۹ بکینیک شماره ۱ دانشکده دامپزشکی آورده شده بود صاحبش علت بیماری را چنین تعریف میکرد .

دیروز عصر در اطراف گاوداری عده ای از سگها جنگ و ستیز داشتند ناگهان گاو مزبور جهت میانجی و فراری دادن سگها در محل حادثه حاضر شده و متاسفانه در یکی از سرپستانها دچار گاز گرفتگی گردید که تحت عمل جراحی قرار گرفت .

یکی از نمونه های جالب دیگری که در تیرماه ۴۹ در قریه ~~کوه~~ آبار از توابع شهرستان قروه مشاهده کردم له شدی سرپستان بود که در اثر لگد مال شدن دست اسب در اصطبل بوجود آمده بود .

بطور کلی در حال حاضر بعلمت متراکم شدن گاوداریها ^{از} این عارضه روز بروز نمونه های بیشتری دیده میشوند که امید است دامپزشکان در معالجه آنها از هیچ کوششی فروگذار نباشند .

روش کار در مورد جراحی زخمها و فیستولهای نوک پستان

+++++

زخمها و جراحاتی که سوراخ نشده باشند همیشه قابل بخیه زدن هستند

اما زخمهایی که سوراخ شده باشند فقط موقمی میشود آنها را بخیه زد و بهبودی داد